

نقش اسلام

در احیای

مقام زن

تألیف: فاطمه احمدی

دارالنشر اسلام - قم

تلفن: ۰۲۵۱-۶۶۰۰۰۲۲

اممدی، فاطمه، ۱۳۴۴-۱

نقش اسلام در امیای مقام زن / فاطمه اممدی. - قم: دارالنشر

اسلام، ۱۳۸۴.

۱۰۴ص

کتابنامه به صورت زیرنویس

۱- (زنان در اسلام. ۲- زن در قرآن. الف- عنوان

۲/۳۵الف / ۱۷۲/۲۳۰ BP

شناسنامه کتاب

- نام کتاب: نقش اسلام در احیای مقام زن
- مؤلف: فاطمه احمدی
- تعداد: ۳۰۰۰ جلد
- نوبت چاپ: اول
- قطع: رقعی ۱۰۴ صفحه
- ناشر: دارالنشر اسلام
- چاپ: چاپخانه محمد
- صحافی: مهر
- شابک: ۹۶۴-۴۷۵-۰۷۴-۸
- تلفن مرکز پخش: ۰۳۵۲۶۲۳۲۶۳۸
- صفحه آرای: رضا فریدی
- ناظر فنی چاپ: علی واصف

بیشگفتار

سخن از بزرگداشت مقام زن در اسلام، حقوق و آزادی او و... در گفته‌ها و نوشته‌های اسلامی بسیار زیاد است اما متأسفانه عمل بسیار اندک!

چرا که همچنان زن مسلمان در محیط خانواده و جامعه و نهادهای اجتماعی و حرکت‌های سیاسی اسلامی مورد تحقیر است و همچنان با زن به عنوان موجودی نا توان رفتار می‌شود. از این رو دائماً نیازمند وکالت دیگری (مرد) است.

آیا اینگونه نظر داشتن به زن با روح نص قرآنی که انسان را گرمی داشته آزادی اش بخشیده، همخوانی دارد؟ خدا را شکر که در پرتو انقلاب اسلامی، در کشور ما ایران، بسیاری از نابسامانی‌ها اجتماعی و آلودگی‌ها که بر اثر روابط نا مشروع پدید آمده بود از میان رفت ولیکن در این انقلاب باید سعی نمود بیشتر موازین اخلاقی، اجتماعی و به طور کلی دستورهای اسلامی را رعایت کرد و مسئولین نیز در این خصوص بیشتر توجه کنند تا اگر بسیاری از نابسامانی‌ها از میان رفته بقیه آن نیز از بین برود بخصوص در مورد حقوق زنان، تا جامعه ما جامعه بی واقعاً هماهنگ با جامعه اسلامی باشد و زن را که یکی از بنیان‌های اساسی توسعه فرهنگی و مسئول انتقال ارزش‌ها و سنت‌های جاری و مطلوب انسان‌ها است و از طریق تربیت خانوادگی و اجتماعی به وارد کردن مفاهیم توسعه ارزشی به باورهای افراد می‌پردازد را در جایگاه بلند خودش قرار دهد و اثبات نماید که نه تنها نظام دینی با توسعه سازگار نیست و در این راه زنان را طرد نمی‌نماید بلکه تحرک و پویایی، رشد و تعالی را بر اساس اخلاق، معنویت و عدالت به دست پر توان زن میسر می‌داند.

و در این موارد زنان خود باید بیشترین تلاش را انجام دهند
مطالعه و بررسی کرده و به حقیقت دست یابند. خود را بشناسند و
بشناسانند.

این تحقیق تلاشی است برای روشنگری و رفع ابهام از اشکالاتی
که هنگام تأمل و اندیشه به ذهن زن مسلمان خطور می‌کند؛ اشکالاتی
چمن ناقص العقل، ناقص الایمان و یا ناقص تراز مرد در مقام
عبودیت، عروج و تکامل، دریافتهای ذهنی، انتزاعات عقلی و ...

و یا چگونه ممکن است زن باور کند که شخصیت و هستی
مستقل، محترم و حفظ شده در اسلام دارد در حالی که حکم به
ناشیستی زن در امر شهادت می‌دهند و یا در مرجعیت، قضاوت،
ارث، دیه و ...؟

زن باید حقوق خویش را بشناسد و جامعه و وظیفه دارد این
حقوق را محترم بشمارد و زن‌ها باید باورهای خود را غنا بخشیده،
به اشکالات و پرسشهایی که خود و یا دیگران در میان خواهند
گذاشت پاسخگو باشند.

تلاش ما در این تحقیق بیان حقوق زن در اسلام است و به یقین
بهترین روش و مطمئن‌ترین طریق تحقیق در مسائل اسلامی تکیه بر
آیات قرآن کریم است زیرا این کتاب مقدس که از هر گونه تحریف
و تغییر مصون مانده آدمی را از انحراف و کج فکری محفوظ نگاه
می‌دارد به شرطی که روش تحقیق علمی و فنی و فنی انجام پذیرد و
از آنجا که بنده در مقام آن نیستم که خود رأساً آیات قرآن را تفسیر
نمایم از تفاسیر گران قدر و بیشتر از تفسیر نمونه که سلیس و روان
نگارش یافته استفاده و عیناً قسمت‌هایی را نسخه برداری نموده‌ام.

به امید آنکه این تحقیق کمکی شایانو روشی سهل و آسان برای
دست‌یابی علاقمندان و محققین به آیات مربوط در قرآن بوده باشد.

فهرست مطالب

۷.....	پیشگفتار.....
۱۳.....	مقدمه.....
۱۶.....	سرگذشت زن، پیشینه حقوق زن در جامعه:.....
۱۸.....	زن قبل از اسلام (زن در دوران جاهلیت).....
۲۱.....	چرا عرب جاهلی دختران را زنده بگور می کرد؟!.....
۲۷.....	زن در اسلام.....
۳۰.....	زن بعد از اسلام.....
۳۱.....	زن در دنیای امروز.....
۳۲.....	خلقت زن.....
۳۳.....	روح الهی زن.....
۳۵.....	سن تکلیف.....
۳۵.....	ارث.....
۳۷.....	چرا سهم الارث مردان دو برابر زنان می باشد؟.....
۳۹.....	ولایت در خانواده.....

زنان صالح و ناصالح	۴۲
چرا اسلام اجازه داده مردان زنان را تنبیه کنند؟	۴۳
اگر مردان تجاوز و سرکشی کنند آیا مشمول چنین مجازاتهایی می‌شوند؟	۴۴
دیه زن و مرد در اسلام و راز اختلاف آن	۴۶
ازدواج موقت در اسلام و عدم نسخ آن	۴۷
تفاوت ازدواج موقت با دائم	۴۹
ضرورت ازدواج موقت:	۵۰
تعدد زوجات	۵۲
رعایت عدالت	۵۳
اساس ازدواج در اسلام	۵۴
شهادت زن	۵۶
طلاق	۵۷
طلاق رجعی	۶۱
حق و وظیفه	۶۸
مهریه	۶۹
مهر، پشتوانه اجتماعی زن	۷۳
حجاب	۷۵
فلسفه حجاب	۷۸
خرده گیری به حجاب	۸۱
حکم حجاب برای زنان سالخورده:	۸۴

۸۶.....	شبهه ی نقصان ایمان زن
۸۹.....	زن و مشورت
۹۵.....	سیره و روایات در رابطه با زنان
۹۷.....	سخن آخر
۱۰۱.....	فهرست منابع

مقدمه:

در آیات قرآن و روایات اسلامی از همدوش و هم صف بودن زن و مرد سخن بسیار به میان آمده است مثلاً:

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً ...
مرد یا زنی که کار نیک انجام دهد، در حالی که با ایمان باشد، قطعاً به او زندگی پاکیزه (در دنیا و آخرت) می‌بخشیم. بنابراین زندگی پاکیزه در پرتو ایمان و کارهای نیک مرد و زن به وجود می‌آید و در این جهت که مرد و زن دو عامل پدید آورنده زندگی پاکیزه اند، تفاوتی نیست.

روزی اسماء دختر عمیس همسر جعفر طیار به حضور پیامبر خدا (ص) رسید و عرض کرد: زنان بیچاره و از چشم افتاده ضرر می‌بینند.

پیامبر خدا (ص) فرمود: برای چه؟ اسماء عرض کرد: برای این که آنها همانند مردان به خیر و سعادت یاد نمی‌شوند، در این هنگام آیه ذیل نازل گردید:

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ ...^۲

۱-سوره نحل، آیه ۹۷

۲-سوره احزاب، آیه ۳۵

مردان و زنان مسلمان، مومن، پارسا، عابد، راستگو، بردبار و با استقامت، نرم دل، بخشنده، روزه دار، پاکدامن و بسیار در یاد خدا همیشه در پیشگاه خداوند دارای آمرزش و پاداش بزرگند و خداوند آمرزش و پاداش بزرگ برایشان آماده کرده است. به این ترتیب می‌بینیم، زنان در ارزشهای انسانی، در پیشگاه خداوند با مردان، هیچگونه فرقی ندارند و چنان که در آیه فوق ملاحظه می‌شود، اصول و عوامل سازنده جامعه، از نظر عقیدتی، سیاسی، اخلاقی، اجتماعی و عبادی در ده مورد که در آیه آمده و به عنوان ارزشهای اصلی تکامل انسان هستند در مورد زن و مرد یکسان ذکر شده است.^۱ و اجر ثواب و نیکی و مجازات گناهان را به یک میزان ذکر کرده است. و یا آنجا که حرف از ماهیت زن و مرد است خدا می‌فرماید:

الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا^۲

ای مردم پروا کنید از پروردگارتان که شما را از نفس واحد (یک چیز) آفرید و زوجش را از همان چیز آفرید.

اصولاً قرآن مجید شئونات زن را بحد مافوق تصور بالا برده و در این مورد علاوه بر بیان از هر بعد انسانی زن، الگوها و مصادیقی را یاد آور شده و مانند یک وکیل مدافع از شخصیت زن دفاع می‌نماید. از اندیشمندی و واقع بینی بلقیس و صلاح اندیشی و نفوذ کلام او از آسیه زن فرعون، از ساره زن حضرت ابراهیم (ع) و اوصاف برجسته او که شایستگی هم صحبتی با فرشتگان مقرب خدا را داشت از طرز فکر و فراست دختر شعیب^۳ یا درباره مریم مادر عیسی (ع) تا آنجا که در محراب عبادت همواره ملائکه با او سخن می‌گفتند و از غیب برایش روزی می‌رسید و...

۱- زنان مرد آفرین تاریخ، محمد محمدی اشتهاردی، ص ۱۶.

۲- سوره نساء، آیه ۱.

۳- سوره قصص، آیه ۲۶.

خدای تعالی در قرآن به دفعات از نسوان تجلیل کرده و نه تنها آنها را پایین و ناتوان نشمرده بلکه در موارد بسیار آنها را عزیز داشته است.

در تاریخ اسلام نیز زنان قدسیه و عالیقدر فراوانند، کمتر مردی است که به پایه حضرت خدیجه (س) برسد و هیچ مردی جز پیغمبر (ص) و حضرت علی (ع) به پایه حضرت زهرا (س) نمی رسد، او که بهره ور از ولایت باطنی و محور نبوت و امامت و مقتدای راستین زن مسلمان ما می شود.

یا حضرت زینب (س) که به عقیده بنی هاشم (عقل کامل بنی هاشم و جاودانه ساز حماسه عاشورا معروف است) و بسیاری زنان بر گزیده دیگر که بسیاری از افراد ذکور در ارزش و اعتبار، با خاک راه آنها هم برابری نمی کنند. اسلام در سیر (من الخلق الی الحق) یعنی در حرکت و مسافرت به سوی خدا هیچ تفاوتی میان زن و مرد قائل نیست^۱ و هیچ کمالی از کمالات معنوی مشروط به مرد بودن و یا ممنوع به زن بودن نیست نه مذکر بودن شرط کمال است و نه مونث بودن مانعی برای آن می باشد.

راه کمال برای هر دو گروه باز است و هر کس به اندازه استعداد خاص خود این راه را طی می کند و آنچه که مورد تمایز است کارهای اجرائی است که مربوط به ساختمان بدن انسان است و بر اساس ویژگی های جسمی طرفین توزیع شده است.

آنچه که از طرف دین است فرقی بین زن و مرد در تکامل معنوی نیست و اما فرقی که در جامعه دیده می شود مربوط به خود افراد است اگر زنی و یا مردی نخواست خودسازی کند و به تهذیب

نفس بپردازد این راهی است که خودش طی نکرده است و گرنه راه به روی هر دو باز است.^۱

سرگذشت زن، پیشینه حقوق زن در جامعه:

زن در طول تاریخ جریان پرماجرا و دردآلودی دارد که از مهمترین مباحث (جامعه شناسی) روز بشمار می رود بطور کلی دوران زندگی زن را به دو دوره میتوان تقسیم کرد:

۱- نخست دوران ما قبل تاریخ که اطلاع صحیحی از وضع زن در آن دوره، امروز در دست ما نیست و شاید در آن دوران از حقوق طبیعی بیشتری برخوردار بوده است.

۲- با شروع تاریخ بشر نوبت به دوره دوم رسید در این دوره همه ملل در این جهت مشترک بودند که زن نزد ایشان استقلال و آزادی در اراده و اعمال نداشت و تحت قیومیت ولایت مرد می زیست و از جانب خود نمی توانست کاری را انجام دهد حق هیچگونه مداخله در امور اجتماعی نداشت باید تمام کارهای زندگی از کسب و غیره با مرد همکاری کرده بعلاوه کلیه کارهای خانه و بچه داری را هم انجام دهد و هرچه را مرد فرمان دهد و او بخواهد اطاعت نماید. مرد می توانست زنهای متعددی بگیرد و هیچگونه محدودیتی از این جهت نداشت و می توانست هرکدام را می خواهد طلاق دهد.

قوانین در حقیقت زن را حتی یک جز ضعیف از جامعه انسانی که دارای شخصیت تبعی باشد هم نمی دانست و این اصل که اجتماع را منقوم به مردان می دانستند ایشان را ملزم کرده بود که فرزند را در حقیقت منحصر با اولاد ذکور بدانند و راه بقاء نسل را تنها به بقاء آنان بشناسند و این منشاء ظهور پسر خواندگی و

۱- زن در آئینه جلال و جمال، آیت ا... جوادی آملی، ص ۳۳۶.